

III

(Parengiamieji aktai)

AUDITO RŪMAI

NUOMONĖ NR. 5/2018

(pagal SESV 287 straipsnio 4 dalį ir 322 straipsnio 2 dalį)

dėl a) Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos (COM(2018) 325 *final*) pasiūlymo; b) Tarybos reglamento dėl bendra konsoliduotąja pelno mokesčio baze, Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema ir neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti (COM(2018) 326 *final*) pasiūlymo, ir c) Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 dėl galutinių vienodų nuosavų lėšų, kaupiamų iš pridėtinės vertės mokesčio, surinkimo priemonių (COM(2018) 328 *final*) pasiūlymo

(2018/C 431/01)

TURINYS

	<i>Dalis</i>	<i>Puslapis</i>
SANTRAUKA		3
ĮVADAS	1–6	5
PIRMA DALIS. BENDROSIOS PASTABOS	7–12	6
Nuosavų išteklių pareikalavimo tarifai	9–10	7
Įgyvendinimo nuostatos	11–12	8
ANTRA DALIS. KONKREČIOS PASTABOS	13–48	8
Tam tikrų dabartinių esamų išteklių reformavimas	14–23	9
Išlaikomi muitai (TNI), bet sumažinamos surinkimo išlaidos	14–16	9
BNPj pagrįstų nuosavų išteklių išlaikymas	17–19	10
PVM pagrįstų nuosavų išteklių supaprastinimas	20–23	10
Naujų nuosavų išteklių krepšelis	24–43	11
BKPMB grindžiami nuosavi ištekliai	26–33	11
ES ATLPS grindžiami nuosavi ištekliai	34–37	12
Plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai	38–43	13
Laipsniškas korekcijų panaikinimas	44–47	14
Nuosavų išteklių viršutinių ribų didinimas	48	15
TREČIA DALIS. IŠVADOS IR SIŪLOMI PAKEITIMAI	49–54	15
Rekomendacijos dėl siūlomos nuosavų išteklių reformos tobulinimo	53–54	15
I priedas. Audito Rūmų siūlomi pasiūlymų daliniai pakeitimai		17
II priedas. Siūlomų naujų PVM grindžiamų nuosavų išteklių apskaičiavimo metodas		19

EUROPOS SĄJUNGOS AUDITO RŪMAI,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač į jos 287 straipsnio 4 dalį ir 322 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į šiuos 2018 m. gegužės 2 d. pateiktus Komisijos pasiūlymus:

- a) pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos (COM(2018) 325 *final*);
- b) pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl bendra konsoliduotąja pelno mokesčio baze, Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema ir neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti (COM(2018) 326 *final*);
- c) pasiūlymą dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės, pasiūlymo, (COM(2018) 327 *final*); ir
- d) pasiūlymą dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 dėl galutinių vienodų nuosavų lėšų, kaupiamų iš pridėtinės vertės mokesčio, surinkimo priemonių (COM(2018) 328 *final*),

atsižvelgdami 2018 m. gegužės 15 d. gautus Komisijos prašymus parengti nuomonę dėl pasiūlymų pagal pirmiau minėtus b ir d punktus,

atsižvelgdami į 2018 m. gegužės 28 d. gautus Tarybos prašymus parengti nuomonę dėl pasiūlymų pagal pirmiau minėtus b ir d punktus,

atsižvelgdami į 2018 m. birželio 25 d. gautą Europos Parlamento prašymą parengti nuomonę dėl a punkte nurodyto pasiūlymo,

atsižvelgdami į 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos sprendimą 2014/335/ES, Euratomas dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 608/2014, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės, ir į 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti ⁽²⁾ su pakeitimais, padarytais 2016 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2016/804 ⁽³⁾,

atsižvelgdami į 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentą (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 dėl galutinių vienodų nuosavų išteklių, kaupiamų iš pridėtinės vertės mokesčio, surinkimo priemonių ⁽⁴⁾ su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. balandžio 14 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 807/2003 ⁽⁵⁾,

atsižvelgdami į ankstesnes Europos Audito Rūmų nuomones dėl ES nuosavų išteklių sistemos ⁽⁶⁾,

atsižvelgdami į Europos Audito Rūmų apžvalginį pranešimą dėl ES finansų ateities ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ OL L 168, 2014 6 7, p. 105.

⁽²⁾ OL L 168, 2014 6 7, p. 29 ir 39.

⁽³⁾ OL L 132, 2016 5 21, p. 85.

⁽⁴⁾ OL L 155, 1989 6 7, p. 9.

⁽⁵⁾ OL L 122, 2003 5 16, p. 36.

⁽⁶⁾ Nuomonės Nr. 7/2015 (OL C 5, 2016 1 8, p. 1), Nr. 7/2014 (OL C 459, 2014 12 19, p. 1), Nr. 2/2012 (OL C 112, 2012 4 18, p. 1), Nr. 2/2008 (OL C 192, 2008 7 29, p. 1), Nr. 2/2006 (OL C 203, 2006 8 25, p. 50), Nr. 4/2005 (OL C 167, 2005 7 7, p. 1) ir Nr. 7/2003 (OL C 318, 2003 12 30, p. 1).

⁽⁷⁾ 2018 m. vasario 15 d. apžvalginis pranešimas „ES finansų ateitis: ES biudžeto veikimo reforma“.

atsižvelgdami į Europos Audito Rūmų apžvalginį pranešimą dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos ⁽⁸⁾,

atsižvelgdami į 2016 m. gruodžio mėn. paskelbtą Aukšto lygio grupės nuosavų išteklių klausimais galutinę ataskaitą ir rekomendacijas dėl ES finansavimo ateityje ⁽⁹⁾,

kadangi:

- (1) 1999 m. kovo 24 ir 25 d. Europos Vadovų Taryba, be kita ko, padarė išvadą ⁽¹⁰⁾, kad ES nuosavų išteklių sistema turi būti teisinga, skaidri, ekonominiu požiūriu efektyvi, paprasta ir pagrįsta kriterijais, geriausiai išreiškiančiais kiekvienos valstybės narės gebėjimą įnešti savąją dalį;
- (2) 2005 m. gruodžio 15 ir 16 d. Europos Vadovų Taryba, be kita ko, nutarė ⁽¹¹⁾, kad susitarimai dėl nuosavų išteklių turi būti sudaromi vadovaujantis bendru teisingumo tikslu ir todėl jais reikia užtikrinti, kad nė vienai valstybei narė nebūtų priskirta pernelyg sunki, palyginti su jos santykine geroje, biudžeto našta ir kad šiuose susitarimuose būtų įrašytos nuostatos, skirtos konkrečioms valstybėms narėms;
- (3) 2013 m. vasario 7 ir 8 d. posėdyje Europos Vadovų Taryba paragino tęsti darbą, susijusį su Komisijos pasiūlymu dėl naujų PVM grindžiamų nuosavų išteklių, kad jie būtų kuo paprastesni ir skaidresni, sustiprinti ES PVM politikos ir faktinių pajamų iš PVM ryši ir užtikrinti vienodas sąlygas mokesčių mokėtojams visose valstybėse narėse ⁽¹²⁾;
- (4) 2013 m. gruodžio mėn. Taryba, Europos Parlamentas ir Komisija priėmė bendrą deklaraciją, kurioje teigiama, kad nuosavų išteklių klausimu reikia dirbti toliau ir kad bendrai nuosavų išteklių sistemos peržiūrai atlikti bus šaukiama tarpinstitucinė aukšto lygio grupė ⁽¹³⁾;
- (5) Komisijos baltosios knygos dėl Europos ateities ⁽¹⁴⁾ penktame scenarijuje „Kaip nuveikti daug daugiau bendromis jėgomis“ nurodoma, kad ES biudžetas turėtų būti iš esmės atnaujinamas ir padidinamas, grindžiamas nuosavais ištekliais;
- (6) Komisijos diskusijoms skirtame dokumente dėl ES finansų ateities ⁽¹⁵⁾ pabrėžiama, kad dabartinis finansavimo metodas yra pernelyg sudėtingas, neaiškus ir susietas su sudėtingais koregavimo mechanizmais ir tai, kad sistema turėtų būti paprasta, teisinga ir skaidri;
- (7) 2018 m. kovo mėn. Europos Parlamento priimtoje rezoliucijoje dėl ES nuosavų išteklių sistemos reformos buvo pabrėžti dabartinio ES biudžeto finansavimo trūkumai ir raginta imtis visapusiškų reformų. Šioje rezoliucijoje ypač raginta nustatyti ir naujas, skirtingas nuosavų išteklių kategorijas ir nebevykdyti jokių korekcijų ⁽¹⁶⁾,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

SANTRAUKA

- I. Nuo 1988 m. ES biudžeto finansavimo sistema nebuvo reikšmingai reformuota. Pastaruosius 30 metų trimis pagrindinėmis pajamų kategorijomis (tradiciniais nuosavais ištekliais (TNI), pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįstais nuosavais ištekliais ir bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNPj) pagrįstais nuosavais ištekliais) užtikrinamas bendras surinktų lėšų stabilumas ir pakankumas. Europos Komisija pasiūlė pakeisti šią finansavimo sistemą būsimam 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos (DFP) laikotarpiui įgyvendinant šiuos veiksmus:

— reformuojant dabartinius nuosavus išteklius, kurie sudarys 87 % ES pajamų, išsaugant TNI, bet sumažinant jų surinkimo išlaidas, išlaikant BNPj pagrįstus nuosavus išteklius ir supaprastinant PVM pagrįstus nuosavus išteklius,

⁽⁸⁾ 2018 m. liepos 10 d. apžvalginis pranešimas dėl Komisijos pasiūlymo dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos.

⁽⁹⁾ 2016 m. gruodžio mėn. Aukšto lygio grupės nuosavų išteklių klausimais galutinė ataskaita ir rekomendacijos „ES finansavimas ateityje“.

⁽¹⁰⁾ Žr. biuletenį ES 3-1999.

⁽¹¹⁾ Žr. Pirmininkavimo išvadų 6 dalį (2006 m. sausio 30 d. Tarybos dokumentas 15914/1/05, 1 RED., 3 IŠVADA) su nuoroda į 2005 m. gruodžio 19 d. Tarybos dokumentą 15914/05 CADREFIN 268, ypač į jo 77 dalį.

⁽¹²⁾ 2013 m. vasario 7 ir 8 d. Europos Vadovų Tarybos išvados (daugiametė finansinė programa) EUCO 37/13.

⁽¹³⁾ Bendra deklaracija dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos: tarpinstitucinė byla: 2011/0177 (APP).

⁽¹⁴⁾ 2017 m. kovo 1 d. COM(2017) 2025 final.

⁽¹⁵⁾ 2018 m. birželio 28 d. COM(2017) 358 final.

⁽¹⁶⁾ 2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos reformos (2017/2053(INI)).

- sukuriant trijų naujų nuosavų išteklių, kurie kartu sudarys iki 12 % ES pajamų, „krepšelį“: vieni ištekliai bus pagrįsti bendra konsoliduotąja pelno mokesčio baze (BKPMB), kiti ištekliai – Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS), dar kiti – neperdirbamomis plastiko pakuotėmis,
  - laipsniškai panaikinant dabartinėje sistemoje taikomas korekcijas ir
  - padidinant nuosavų išteklių viršutinės ribas siekiant kovoti su „Brexit’o“ ir Europos plėtros fondo (EPF) įtraukimo į ES biudžetą poveikiu ir įvykdyti finansinius išsipareigojimus, susijusius su paskolomis ar finansinėmis priemonėmis, garantuojamomis iš ES biudžeto.
- II. Siūloma ES finansavimo sistema atsižvelgta į daugelį esminių reformos principų, bet ne į juos visus. Be to, ja pašalinami kai kurie trūkumai, kuriuos anksčiau nustatėme atlikdami savo darbą dabartinės nuosavų išteklių sistemos klausimais. Mūsų nuomone, siūloma ES finansavimo sistema ir toliau yra sudėtinga.
- III. Įvertinome Komisijos pasiūlymus ir nustatėme šias pagrindines problemas:
- siūlomas TNI surinkimo išlaidų mažinimas nepagrįstas tyrimu, kurio rezultatais būtų gautos patikimos išlaidų, kurias muitinė patiria rinkdama muitus, prognozės,
  - siūlomuose supaprastintuose PVM pagrįstuose nuosavuose ištekluose esama prielaidų dėl standartinių tarifų apmokestinamų sandorių, kurie neatitinka kai kurių Komisijos apibūdintų apskaičiavimo etapų,
  - BKPMB pagrįstų nuosavų išteklių taikymui taikoma direktyva dėl šio mokesčio, kurią priima Taryba, ir kuri perkeliama į valstybių narių nacionalinę teisę. Ši direktyva bus palaipsniui įgyvendinta praėjus mažiausiai keleriems metams nuo naujosios DFP vykdymo pradžios,
  - ES ATLPS yra svarbi priemonė siekiant įgyvendinti ES politiką dėl klimato kaitos ir aplinkos. Vis dėlto siūlomais ES ATLPS pagrįstais ištekliais nekuriama papildomų paskatų valstybėms narėms mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Be to, šie ištekliai nėra stabilūs, nes apyvartinių taršos leidimų aukciono kainos smarkiai kinta,
  - plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstais nuosavais ištekliais valstybėms narėms teikiamos paskatos didinti plastiko perdirbimo apimtį. Vis dėlto pažymėjome, kad būtina didinti šiems nuosaviems ištekliais apskaičiuoti naudojamų duomenų kokybę,
  - laipsniškas korekcijų panaikinimas yra žingsnis skaidresnės ir mažiau sudėtingos sistemos įgyvendinimo link. Remiantis Komisijos pasiūlymu, korekcijos bus nebetaikomos nuo 2026 m. ir,
  - kalbant apie siūlomas naujus nuosavus išteklis, gali būti ribojami mūsų audito įgaliojimai BKPMB ir plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų išteklių klausimais. Yra pavojaus, kad dėl to kils poveikis galimybei vykdyti auditą, o kartu – ir atskaitomybei.
- IV. Rekomenduojame, kad teisėkūros institucijos prašytų Komisijos kuo greičiau įgyvendinti šiuos veiksmus:
- a) peržiūrėti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų; kalbant apie naujus nuosavus išteklis, Komisija turėtų:
- atidžiai įvertinti tai, ar tikėtina, kad per kitą DFP bus galima taikyti BKPMB pagrįstus nuosavus išteklis,
  - savo pasiūlyme patikslinti, kad ES ATLPS pagrįstais nuosavais ištekliais nekuriama papildoma paskata valstybėms narėms mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir atlikti šių išteklių kintamumo poveikį,
  - atidžiai atsižvelgti į tai, kaip keičiantis namų ūkių ir ekonominės veiklos vykdytojų elgsenai galėtų sumažėti sumos, kurias tikimasi surinkti per plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstus nuosavus išteklis;
- b) iš naujo apsvarstyti pasiūlymą dėl supaprastintų PVM pagrįstų nuosavų išteklių ir pasiūlymą pakeisti, jeigu bus nuspręsta jo neatsisakyti.

IVADAS

1. Nuo 1988 m. ES biudžeto finansavimo sistema nebuvo reikšmingai reformuota. Pastaruosius 30 metų trimis pagrindinėmis pajamų kategorijomis (tradiciniais nuosavais ištekliais (TNI), pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįstais nuosavais ištekliais ir bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNPj) pagrįstais nuosavais ištekliais) užtikrinamas bendras surinktų lėšų stabilumas ir pakankamumas. Tačiau dėl šių pajamų kategorijų taip pat susidarė įspūdis, kad nacionaliniai įnašai į ES biudžetą yra tik valstybių narių patiriamų išlaidų veiksnys. Dėl to kai kurios valstybės narės galėjo derėtis dėl korekcijų ir lengvatų siekdamos sumažinti savo biudžeto disbalansą.

2. 2011 m. Komisija pasiūlė supaprastinti PVM pagrįstus nuosavus išteklius ir sukurti naujus nuosavus išteklius, pagrįstus finansinių sandorių mokesčiu (FSM). Šiam pasiūlymui pritarė Europos Parlamentas. Nors buvo iš esmės sutarta dėl to, kad reikia vykdyti reformą, valstybėms narėms nepavyko pasiekti vieningo susitarimo priimti sprendimą.

3. Remiantis galutiniu susitarimu dėl 2014–2020 m. daugiamečių finansinės programos (DFP) buvo sukurta Aukšto lygio darbo grupė nuosavų išteklių klausimais. Jos 2016 m. galutinėje ataskaitoje, be kita ko, rekomenduota sukurti naujas nuosavų išteklių kategorijas, glaudžiau susietas su ES politika, ir panaikinti korekcijos mechanizmus. Komisijos diskusijoms skirtame dokumente dėl ES finansų ateities, atsižvelgiant į Aukšto lygio darbo grupės nuosavų išteklių klausimais pateiktas rekomendacijas, nustatyti pagrindiniai reformuotų nuosavų išteklių principai:

- a) skaidrumas;
- b) paprastumas;
- c) stabilumas;
- d) atitiktis ES politikos tikslams;
- e) poveikis konkurencingumui ir tvariam augimui ir
- f) teisingas paskirstymas tarp valstybių narių.

4. Komisijos pasiūlymu dėl 2021–2027 m. DFP⁽¹⁷⁾ sukuria galimybę modernizuoti ES finansinę sistemą, o tam yra ne viena priežastis. ES susiduria su būtinybe finansuoti naują Europos politiką, kurios negalima veiksmingai arba efektyviai įgyvendinti skiriant nacionalines išlaidas. Be to, dėl pasekmių biudžetui, kurios kils Jungtinei Karalystei pasitraukus iš ES, būtinai reikės įgyvendinti biudžeto pajamų sisties reformą.

5. Komisijos nuomone, ES išlaidomis kuriamos Europos viešosios gėrybės, kurios naudingos visoms valstybėms narėms. Stabilumo, taikos, bendrųjų vertybių ir bendrosios rinkos kuriama nauda neatsispindi grynojo balanso skaičiavime. Būsimą DFP reikėtų formuoti vadovaujantis Europos pridėtinės vertės principu. Be to, įgyvendinat gerai parengtą ir modernų ES biudžetą, naudos turėtų visos valstybės narės⁽¹⁸⁾.

6. Kaip nurodoma pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl nuosavų išteklių sistemos aiškinamajame memorandume, Komisija 2021–2027 m. laikotarpiu siūlo:

- a) reformuoti tam tikrus dabartinius nuosavus išteklius:
  - i) išlaikyti muitus (TNI), bet su mažesnėmis surinkimo išlaidomis;
  - ii) išlaikyti BNPj pagrįstus nuosavus išteklius;
  - iii) supaprastinti PVM pagrįstus nuosavus išteklius;
- b) sukurti trijų naujų nuosavų išteklių krepšelį, kurį sudarytų:
  - i) bendra konsoliduotąja pelno mokesčio baze (BKPMB) pagrįsti nuosavi ištekliai;

⁽¹⁷⁾ 2018 m. gegužės 2 d. pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiamečių finansinė programa (COM (2018) 322 *final*).

⁽¹⁸⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Europos Sąjungai, veiksmingai siekiančiai savo prioritetų po 2020 m., skirta nauja, moderni daugiamečių finansinė programa“ (COM(2018) 98 *final*, 2018 m. vasario 14 d.).

- ii) Europos Sąjungos (ES) apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS) pagrįsti nuosavi ištekliai;
- iii) plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai;
- c) laipsniškai panaikinti korekcijas;
- d) padidinti nuosavų išteklių viršutinės ribas.

PIRMA DALIS. BENDROSIOS PASTABOS

7. Komisijos pasiūlyme dėl ES finansavimo reformos nurodoma Aukšto lygio grupės nuosavų išteklių klausimais galutinė ataskaita ir esminiai principai, nustatyti diskusijoms skirtame dokumente dėl ES finansų ateities (žr. 3 dalį). Vis dėlto rengiant šį pasiūlymą nebuvo atliktas išsamus, dokumentuose fiksuotas ir paskelbtas poveikio vertinimas ⁽¹⁹⁾.

8. Komisija prognozuoja, kad dėl siūlomų būsimos ES biudžeto pokyčių, palyginti su dabartine sistema, kils toks poveikis (žr. **1 lentelę**):

- BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai sumažės 13 procentinių punktų,
- bus sukurti trys nauji nuosavi ištekliai (pagrįsti BKPMB, ES ATLPS ir plastiko pakuočių atliekų kiekiu), kurie sudarys iki 12 %,
- šiek tiek padidės (supaprastinti) PVM pagrįsti nuosavi ištekliai, o
- kiti ištekliai (TNI ir kitos pajamos) iš esmės liks stabilūs.

Nacionaliniai įnašai ⁽²⁰⁾ sudarys maždaug iki 84 % pajamų (remiantis Komisijos prognozėmis) ir ši dalis bus panaši į dalį, esančią dabartinėje ES finansavimo sistemoje (nacionaliniai įnašai sudaro 83 % 2018 m. biudžeto).

1 lentelė

Komisijos prognozė dėl siūlomų pokyčių būsimam ES biudžetui, palyginti su dabartiniu biudžetu

Nuosavi ištekliai	2018 m. biudžetas			Prognozuojamas metinis vidurkis 2021–2027 m.		
	Milijardai eurų	Visų pajamų %		Milijardai eurų	Visų pajamų %	
TNI	23	16		26	15	
(Supaprastinti) PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	17	12	Nacionaliniai įnašai: 120 milijardų eurų (83 % visų pajamų)	25	14	Nacionaliniai įnašai: 150 milijardų eurų (84 % visų pajamų)
BNPj grindžiami nuosavi ištekliai	103	71		103	58	
BKPMB grindžiami nuosavi ištekliai	—	—		12	6	
ES ATLPS grindžiami nuosavi ištekliai	—	—		3	2	
Plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai	—	—		7	4	
Iš viso nuosavų išteklių	143	99		176	99	

⁽¹⁹⁾ Remiantis geresnio reglamentavimo gairėmis (2017 m. gegužės 7 d. SWD(2017) 350 final), poveikio vertinimą būtina atlikti tais atvejais, kai numatoma, kad dėl ES veiksmų galėtų kilti didelis ekonominis poveikis, poveikis aplinkai arba socialinis poveikis (p. 15).

⁽²⁰⁾ Nacionaliniai įnašai – tiesiogiai iš valstybių narių biudžetų vykdomi mokėjimai. Juos sudaro visi nuosavi ištekliai, išskyrus TNI.

Nuosavi ištekliai	2018 m. biudžetas			Prognozuojamas metinis vidurkis 2021–2027 m.		
	Milijardai eurų	Visų pajamų %		Milijardai eurų	Visų pajamų %	
Pajamos ne iš nuosavų išteklų	2	1		2	1	
Iš viso pajamų	145	100		178	100	

Šaltinis: Europos Audito Rūmai; remtasi Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklų sistemos aiškinamuoju memorandumu.

Nuosavų išteklų pareikalavimo tarifai

9. Įgyvendinant dabartinę sistemą PVM pagrįstiems nuosaviems ištekliais taikytinas pareikalavimo tarifas⁽²¹⁾ nustatomas Tarybos sprendimu. TNI netaikomas joks pareikalavimo tarifas, o faktinis BNPj pagrįstų nuosavų išteklų pareikalavimo tarifas nustatomas kasmet, siekiant užtikrinti, kad ES biudžetas būtų subalansuotas.

10. Siekdama, kad DFP laikotarpiu būtų galima pakeisti nuosavų išteklų derinį be būtinybės iš dalies pakeisti Tarybos sprendimą dėl nuosavų išteklų sistemos, Komisija numato du pareikalavimų tarifų rinkinius kiekvienai nuosavų išteklų kategorijai, išskyrus BNPj pagrįstus nuosavus išteklis (žr. **2 lentelę**): savo pasiūlyme dėl Tarybos sprendimo – didžiausią lygį, o savo pasiūlyme dėl Tarybos reglamento, kuriuo įgyvendinamas minėtas sprendimas – pareikalavimo tarifą, kuris turi būti taikomas (žemesniu lygmeniu) (žr. 21, 27, 35 ir 39 dalis). Tokiu metodu sukuriami daugiau lankstumo finansuojant ES biudžetą.

2 lentelė

Didžiausi ir taikytini pareikalavimo tarifai

Nuosavi ištekliai	Didžiausias pareikalavimo tarifas Kaip nurodoma pasiūlyme dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklų sistemos	Taikytini didžiausi pareikalavimo tarifai Kaip nurodoma Pasiūlyme dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklų sistemos įgyvendinimo priemonės
(Supaprastinti) PVM pagrįsti nuosavi ištekliai Standartiniu tarifu apmokamai PVM bazei taikytinas %	2	1
BKPMB grindžiami nuosavi ištekliai Apmokestinamojo pelno daliai, priskirtai kiekvienai valstybei narei, taikytinas %	6	3
ES ATLPS grindžiami nuosavi ištekliai Pajamoms, gautoms iš aukcionuose parduo- tinų apyvartinių taršos leidimų, ir nemoka- mų pereinamojo laikotarpio apyvartinių taršos leidimų energetikos sektoriui moder- nizuoti rinkos vertei taikytinas %	30	20

⁽²¹⁾ Pareikalavimo tarifas – vienietinis tarifas (reiškiamas procentine dalimi arba verte), taikomas suvestiniams rodikliams, kurie naudojami kaip nuosavų išteklų apskaičiavimo pagrindas.

Nuosavi ištekčiai	Didžiausias pareikalavimo tarifas Kaip nurodoma pasiūlyme dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos	Taikytini didžiausi pareikalavimo tarifai Kaip nurodoma Pasiūlyme dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės
Plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi ištekčiai Taikytina neperdirbto plastiko pakuočių atliekų kiekio svoriui	1 euras už kilogramą	0,80 euro už kilogramą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai; remtasi Komisijos pasiūlymais.

Įgyvendinimo nuostatos

11. Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos reglamento dėl BKPMB, ES ATLPS ir neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti, papildo Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 ⁽²²⁾, kuris ir toliau bus taikomas dabartiniams nuosaviems ištekliams.

12. Šiame pasiūlyme pateikiamos kelios nuorodos į minėtą Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 609/2014, o atnaujinus reikalavimus bus taikomi du skirtingi reglamentai dėl nuosavų išteklių. Mes manome, kad sistema būtų paprastesnė ir skaidresnė jeigu būtų taikomas vienas reglamentas, kuriame būtų pateiktos išsamios nuostatos dėl nuosavų išteklių (žr. **I priedą**).

ANTRA DALIS. KONKREČIOS PASTABOS

13. Toliau pateikiamos mūsų konkrečios pastabos dėl reformuotos ES finansavimo sistemos. Visų pirma įvertiname:

- Komisijos valdymo sistemų sudėtingumo lygį,
- duomenų ir modelių, kuriais grindžiami pasiūlymai, kokybę,
- surinktinių lėšų stabilumą,
- metinių valstybių narių įnašų apskaičiavimo skaidrumą ir
- mūsų turimas galimybes teikti patikinimą remiantis pakankamu audito darbu (galimybe vykdyti auditą).

Mūsų atlikto minėtų kriterijų vertinimo santrauka pateikta **3 lentelėje**.

3 lentelė

Audito Rūmų atliktas Komisijos siūlomoje reformoje nurodomų atskirų nuosavų išteklių tinkamumo vertinimas

Kriterijai:	Sudėtingumo lygis	Duomenų ir modelių kokybė	Lėšų stabilumas	Skaidrumas	Galimybė atlikti auditą
Nuosavi ištekčiai, pagrįsti:					
Supaprastintu PVM	Žemas	Žemas (žr. 22 dalį)	Aukštas	Aukštas	Vidutinis

⁽²²⁾ 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti (OL L 168, 2014 6 7, p. 39).

Kriterijai:	Sudėtingumo lygis	Duomenų ir modelių kokybė	Lėšų stabilumas	Skaidrumas	Galimybė atlikti auditą
Nuosavi ištekliai, pagrįsti:					
ES ATLPS	Žemas	Aukštas	Žemas (žr. 37 dalį)	Vidutinis	Aukštas
BKPMB	Vidutinis	Žemas (žr. 33 dalį)	Aukštas	Vidutinis	Vidutinis (žr. 30 dalį)
Plastiko pakuočių atliekos	Vidutinis	Žemas (žr. 40 dalį)	Vidutinis	Aukštas	Vidutinis (žr. 41 dalį)
TNI	Žemas	Vidutinis (žr. 24 išnašą)	Aukštas	Aukštas	Vidutinis
BNPj	Vidutinis (žr. 18 dalį)	Vidutinis (žr. 18 dalį)	Aukštas	Vidutinis	Vidutinis (žr. 49 išnašą)

Šaltinis: Europos Audito Rūmai; atsižvelgus į Aukšto lygio grupės nuosavų išteklių klausimais atliktą darbą (žr. 3 ir 7 dalis).

Tam tikrų dabartinių esamų išteklių reformavimas

Išlaikomi muitai (TNI), bet sumažinamos surinkimo išlaidos

14. TNI yra muitai, renkami už produktų importą iš ES nepriklausančių šalių. 2018 m. jie sudaro 16 % ES biudžeto (23 milijardus eurų). Remiantis Komisijos prognozėmis, TNI indėlis į ES biudžetą turėtų išlikti stabilus – 2021–2027 m. laikotarpiu jie turėtų sudaryti vidutiniškai 15 % metinio ES biudžeto (26 milijardus eurų). Valstybės narės renka šiuos muitus ES vardu ir juos perduoda ES biudžetui atskaičiusios 20 % savo surinkimo išlaidų. Įgyvendinant ankstesnes nuosavų išteklių sistemas ši dalis sudarė 10–25 %.

15. Remiantis Komisijos prognozėmis, šiuo metu surinkimo išlaidos viršija faktines valstybių narių išlaidas, patiriamas kruopščiai renkant muitus. Komisija taip pat nurodo, kad valstybėse narėse surenkamos labai nevienodos sumos ir skiriasi kontrolės intensyvumas ir tai, kad sumos, kurios pasilieka kaip surinkimo išlaidos, ne visada naudojamos muitinės veiklai remti⁽²³⁾. Todėl Komisija pasiūlė sumažinti surinkimo išlaidų dalį iki 10 %, kokia ji ir buvo iš pradžių.

16. TNI yra tikri nuosavi ištekliai, kurie yra ir patikimas ES pajamų šaltinis⁽²⁴⁾. Vis dėlto, pažymime, kad Komisija nepagrindė 10 % dalies tyrimu, kurio rezultatais būtų gautos patikimos išlaidų, kurias valstybių narių muitinės patiria rinkdamos muitus, prognozės⁽²⁵⁾.

⁽²³⁾ Didelė surinkimo išlaidų dalis buvo vertinama kaip slapta lengvata kai kurioms valstybėms narėms, kaip nurodoma ir Aukšto lygio grupės nuosavų išteklių klausimais galutinėje ataskaitoje (p. 40).

⁽²⁴⁾ Dėl muitų slėpimo kyla poveikis TNI rinkimui. Taip pat Specialiojoje ataskaitoje Nr. 19/2017 „Importo procedūros: teisinės sistemos trūkumai ir neveiksmingas įgyvendinimas daro poveikį ES finansiniams interesams“ išnagrinėjome muitų nepriemokos (t. y. skirtumo tarp numatomų ir iš tiesų surinktų pajamų už muitus) problemą. Taip pat žr. mūsų 2017 m. metinę ataskaitą.

⁽²⁵⁾ Savo nuomonėje Nr. 2/2012 mes jau buvome atkreipę dėmesį į tai, kad ES lygmeniu nebuvo atliktas joks tyrimas, kurio rezultatais remiantis būtų galima sudaryti paskelbti patikimas faktinių išlaidų, kurias muitinės patiria rinkdamos muitus ir teikdamos nuosavus išteklius, prognozes.

BNPj pagrįstų nuosavų išteklių išlaikymas

17. Šiuo metu BNPj pagrįsti ištekliai yra pagrindinis ES pajamų šaltinis (2018 m. ES biudžete jie sudaro 103 milijardus eurų, arba 71 % biudžeto). Remiantis Komisijos prognozėmis, BNPj pagrįstų išteklių indėlis į ES biudžetą turėtų sumažėti – 2021–2027 m. laikotarpiu jie turėtų sudaryti vidutiniškai 58 % metinio ES biudžeto (103 milijardus eurų). Šie ištekliai apskaičiuojami taikant vienodą tarifą valstybių narių BNPj. Šis tarifas skaičiuojamas kaip procentinė numatytos metinių BNPj dalis taip, kad būtų visiškai padengta ta biudžeto dalis, kuri nefinansuojama iš TNI, PVM pagrįstų išteklių ir kitų pajamų. Todėl BNPj pagrįsti ištekliai ES biudžete atlieka balansuojamojo straipsnio funkciją.

18. Ankstesnėse nuomonėse⁽²⁶⁾ esame pabrėžę, kad esama didelės rizikos, susijusios su sudėtingu BNPj suvestinio rodiklio apskaičiavimu ir su susijusių valdymo sistemų sudėtingumu, taip pat tai, kad šie nuosavi ištekliai apskaičiuojami neskaidriai. Dėl daugiamečio Komisijos tikrinimo ciklo ir išlygų valdymo labai ilgai trunka BNPj duomenų, naudojamų nuosaviems iškeliams apskaičiuoti, peržiūra. Todėl nacionaliniams įnašams gali būti taikomos korekcijos ir praėjus dešimčiai metų nuo tada, kai toks įnašas buvo sumokėtas, o valstybėms narėms kyla netikrumo dėl biudžeto⁽²⁷⁾.

19. Pripažįstame, kad BNPj pagrįstais nuosavais iškeliams užtikrinamas bendras ES finansavimo sistemos stabilumas. Vis dėlto savo 2016 ir 2017 m. metinėse ataskaitose nurodėme, kad reikia imtis papildomų veiksmų siekiant užtikrinti, kad nacionalinėse sąskaitose būtų galima tinkamai užfiksuoti tam tikrus su globalizacija susijusius veiksnus (pavyzdžiui, tarptautinių įmonių perkėlimą). Komisija savo pasiūlymuose atsižvelgė į šiuos nurodymus ir pripažino, kad dėl dabartinių ekonomikos pokyčių nacionalinės valdžios institucijos susiduria su iššūkiais apskaičiuodamos BNPj. Todėl valstybių narių BNPj pagrįsti įnašai apskaičiuojami naudojant duomenis, kurie šiuo atžvilgiu nebūtinai yra visapusiškai patikimi.

PVM pagrįstų nuosavų išteklių supaprastinimas

20. Dėl dabartinėje sistemoje įgyvendinamo valstybių narių PVM bazių derinimo proceso taikoma daug korekcijų ir kompensacijų. Svertinis vidutinis tarifas (SVT) taip pat apskaičiuojamas sudėtingai. Šie nuosavi ištekliai 2018 m. sudaro 12 % ES biudžeto (17 milijardų eurų) ir, remiantis Komisijos prognozėmis, numatoma, kad jų įnašas 2021–2027 m. laikotarpiu turėtų padidėti ir sudaryti vidutiniškai 14 % ES biudžeto (25 milijardus eurų).

21. Siūlomas supaprastinimas grindžiamas trimis etapais:

- a) koncentravimusi į standartiniu tarifu apmokestinamas tiekiamas prekes arba teikiamas paslaugas;
- b) PVM apskaičiavimo procedūros supaprastinimu taikant supaprastintas prielaidas, grindžiamas standartiniu tarifu apmokestinamomis pajamomis, ir
- c) taikant vienodą pareikalavimo tarifą standartiniu tarifu apmokestinamoms bazėms⁽²⁸⁾ siekiant apskaičiuoti nuosavus išteklis.

22. Mums išnagrinėjus siūlomą metodą paaiškėjo, kad Komisijos naudojamos prielaidos supaprastinto PVM įnašams apskaičiuoti neatitinka minėtų a) ir b) etapų. **II priede** išsamiai išnagrinėta dabartinė ir siūloma nauja PVM pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo sistema⁽²⁹⁾.

23. Kaip nurodoma mūsų nuomonėje Nr. 2/2012, esame ne kartą kritiškai atsiliepę apie PVM pagrįstus nuosavus išteklis dėl to, kad sudėtinga juos apskaičiuoti⁽³⁰⁾, ir dėl to, kad jie nėra tiesiogiai susiję su mokesčių baze. Naujuoju Komisijos pasiūlymu dėl PVM pagrįstų nuosavų išteklių supaprastinamas apskaičiavimas, bet vis tiek nesukuriama jokia tiesioginė sąsaja su mokesčių baze. Vis dėlto tokią sąsają pavyktų sukurti tiesiogiai taikant pareikalavimo tarifą PVM pajamoms⁽³¹⁾.

⁽²⁶⁾ Žr. 6 išnašą.

⁽²⁷⁾ Žr. Specialiąją ataskaitą Nr. 11/2013 „Kaip gauti tikslus bendrųjų nacionalinių pajamų (BNPj) duomenis: perėjus prie labiau struktūrizuoto ir tikslingesnio metodo padidėtų Komisijos tikrinimo veiksmingumas“ ir 2014 m. metinę ataskaitą.

⁽²⁸⁾ Vieno procento dydžio vienodas tarifas nustatytas pasiūlyme dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės. Pasiūlyme dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos nurodoma, kad faktinis pareikalavimo tarifas neturėtų viršyti 2 %.

⁽²⁹⁾ Komisijos teigimu, ši naujų nuosavų išteklių apskaičiavimo metodą reikia naudoti todėl, kad neturima duomenų apie pajamų pasiskirstymą pagal PVM tarifą.

⁽³⁰⁾ Savo 2017 m. metinėje ataskaitoje pranešėme apie Komisijos atliekamo PVM pagrįstų nuosavų išteklių tikrinimo trūkumus, visų pirma – SVT apskaičiavimo klausimais.

⁽³¹⁾ Dėl PVM sukčiavimo kyla poveikis ir dabartinių, ir siūlomų nuosavų išteklių, pagrįstų šiais suvestiniais mokesčių rodikliais. Ši „PVM atotrūkių“ išnagrinėjimo Specialiojoje ataskaitoje Nr. 24/2015 „Kova su sukčiavimu PVM Bendrijos viduje: reikia imtis daugiau veiksmų“.

Naujų nuosavų išteklių krepšelis

24. Komisija pasiūlė sukurti trijų naujų pajamų šaltinių krepšelį. Taikant krepšelio metodą siekiama užtikrinti tikrus nuosavų išteklius, susijusius su svarbiausia ES politika, tokia kaip kovos su klimato kaita politika, aplinkos politika, plastikų strategija, žiedinė ekonomika ir bendroji rinka. Vis dėlto siūlomus naujus pajamų šaltinius iš esmės sudaro nacionaliniai įnašai ir tik du iš šių trijų šaltinių (BKPMB ir plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi išteklių) galėtų turėti kokią nors poveikį ES politikos įgyvendinimui (žr. 26 ir 42 dalis).

25. Komisijos duomenimis, įgyvendinant reformuotąją sistemą neatsiras papildomų biudžeto asignavimų ir nereikės priimti naujų darbuotojų, ypač kalbant apie naujus nuosavų išteklius. Vis dėlto šis vertinimas nėra pagrįstas jokių išsamiau tyrimu.

BKPMB grindžiami nuosavi išteklių

26. Dėl globalizacijos ir didėjančio skaitmeninių įmonių vaidmens kyla iššūkių nacionaliniams mokesčių administratoriams. Pastaraisiais metais dėl didėjančio nematerialiojo turto galima lengvai perkelti kapitalą ir pradėta diskutuoti apie tai, kad nacionalinės apmokestinimo sistemos yra neadekvačios siekiant tinkamai atsižvelgti į tokius pokyčius. 2011 m. Taryboje pradėtos diskusijos dėl BKPMB įvedimo projekto, o Komisija savo 2015 m. birželio mėn. paskelbtame veiksmų plane⁽³²⁾ pasiūlė pakopinį metodą siekiant sukurti visoje ES taikomą pelno mokesčio sistemą. 2016 m. spalio mėn. Komisija vienu metu pateikė du pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų:

- a) pirmajam etapui – pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos dėl bendros pelno mokesčio bazės (BPMPB)⁽³³⁾, kuriuo siekiama užtikrinti, kad būtų tinkamai apskaičiuojama įmonių ir nuolatinių buveinių ES mokesčio bazė, ir
- b) antrajam etapui – pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos dėl BKPMB⁽³⁴⁾, kuriuo siekiama tinkamai spręsti konsolidavimo proceso ir kitus susijusius klausimus⁽³⁵⁾.

27. Jeigu Taryba priims minėtus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir jeigu juos ratifikuos valstybės narės, BKPMB pagrįstas apmokestinimas bus privalomai taikomas didelėms įmonėms, atitinkančioms tam tikrus teisinės formos, apmokestinimo, subjektų konsolidavimo ir grupės ribinės vertės (per metus iki atitinkamų finansinių metų gautos pajamos turi sudaryti 750 milijonų eurų) reikalavimus. Siūlomi nauji nuosavi išteklių, pagrįsti šiuo mokesčiu, apskaičiuojami taikant 3 % pareikalavimo tarifą⁽³⁶⁾ apmokestinamam tarptautinių įmonių arba įmonių grupių pelnui.

28. Įmonės, kurios neatitinka visų šių kriterijų, gali savanoriškai priimti sprendimą, kad joms būtų taikomas šis mokeskis, o ne kiti valstybių narių nacionaliniai pelno mokesčiai. Vis dėlto jų pajamų vertė nebus įtraukta į bazę, naudojamą nuosaviems ištekliams apskaičiuoti.

29. Pasiūlyme dėl Tarybos direktyvos dėl BKPMB teigiama, kad kiekvienų finansinių metų pabaigoje konsoliduotoji mokesčio bazė turėtų būti paskirstoma tarp įmonės grupės subjektų skirtingose valstybėse narėse, šį paskirstymą grindžiant formule, kuria suteikiama vienoda svarba (po trečdalį svarbos) trimis veiksniams: pardavimui, darbui (darbo užmokesčiui ir darbuotojų skaičiui) ir turtui.

30. Vis dėlto atkreipiame dėmesį į tai, kad atskirų valstybių narių galimybės patikrinti, ar pajamos grupėje paskirstomos teisingai, priklauso nuo kitų valstybių narių bendradarbiavimo duomenų apie įvairias patronuojamąsias ir patronuojančiąsias įmones perdavimo klausimais. Ir mūsų, ir Komisijos galimybėms susipažinti išsamia privačių įmonių valdymo informacija gali būti taikomi apribojimai.

⁽³²⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Teisinga ir veiksminga pelno mokesčio sistema Europos Sąjungoje. 5 pagrindinės veiklos sritys“ (COM(2015) 302 final).

⁽³³⁾ 2016 m. spalio 25 d. pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos dėl bendros pelno mokesčio bazės (BPMPB) (COM(2016) 685 final).

⁽³⁴⁾ 2016 m. spalio 25 d. pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos dėl bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės (BKPMB) (COM(2016) 683 final).

⁽³⁵⁾ Pavyzdžiui, dėl grupių reorganizavimo, nuostoliams ir nerealizuotam kapitalo prieaugiui taikomos tvarkos ir paskirstymo metodo siekiant mokesčio bazę paskirstyti tarp valstybių narių.

⁽³⁶⁾ Šis vienodas tarifas nustatytas pasiūlyme dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės. Pasiūlyme dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos nurodoma, kad faktinis pareikalavimo tarifas neturėtų viršyti 6 %.

31. Kalbant ir apie BKPMB, ir apie plastiko pakuočių atliekas, Komisija pasiūlė, kad po šeštųjų metų, einančių po atitinkamų finansinių metų, 31 d. būtų nebeatsižvelgiama į jokių pakeitimus apskaičiuojant šiuos nuosavus išteklius⁽³⁷⁾. Šis laikotarpis, per kurį galima peržiūrėti valstybių narių įnašus atitinkamiems metams, vadinamas „laiko apribojimo laikotarpiu“ (angl. *time-barring period*).

32. Pažymime, kad šis laikotarpis yra ilgesnis už laikotarpį, taikomą PVM ir BNP pagrįstiems ištekliams, kurio trukmė – tik ketveri metai. Analogiška padėtis susiklostė kalbant apie patvirtinamųjų dokumentų saugojimo laikotarpį⁽³⁸⁾. Kadangi Komisija ir valstybės narės gali pratęsti laiko apribojimo laikotarpį nustatydamos išlygas, ES biudžetui nekyla jokios finansinės rizikos, susijusios su naujais nuosavais ištekliais, pagrįstais BKPMB ir plastiko pakuočių atliekų kiekiu (žr. **I priedą**).

33. Atsižvelgus į tai, kad praėjus dvejimėms metams po pasiūlymų pateikimo direktyvos dėl BPMPB ir BKPMB dar nepriimtos, jos anksčiausiai bus pradėdamos palaipsniui įgyvendinti per keletą metų nuo naujosios DFP taikymo pradžios. Numatoma, kad BKPMB pagrįstais nuosavais ištekliais 2021–2027 m. laikotarpiu turėtų būti finansuojama 6 % metinio ES biudžeto (ši suma turėtų sudaryti 12 milijardų eurų)⁽³⁹⁾.

ES ATLPS grindžiami nuosavi ištekliai

34. Pagal 2015 m. gruodžio mėn. priimtą Paryžiaus susitarimą ES įsipareigojo iki 2030 m. bent 40 % sumažinti savo išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį (palyginti su 1990 m. išmetimo lygiu). ES ATLPS yra viena iš pagrindinių priemonių⁽⁴⁰⁾ siekiant įgyvendinti šiuos išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslus. Pasitelkdama ATLPS ES nustatė tam tikruose energijos tiekimo sektoriuose, daug energijos suvartojančiuose pramonės sektoriuose ir Europos ekonominės erdvės (EEE) vidaus skrydžių sektoriuje visų rūšių išmetamiems teršalams taikomą ribą ir sukūrė išmetamųjų teršalų kvotų rinką, taip apmokestindama anglies dioksidą. ES ATLPS nustatomas išmetamųjų teršalų apribojimas (didžiausias leidžiamas išmetamųjų teršalų kiekis). Įmonės gauna arba perka taršos leidimus, kuriais gali prekiauti. **1 langelyje** pateikta ES ATLPS apžvalga⁽⁴¹⁾.

1 langelis. ES ATLPS apžvalga

ES ATLPS veikia didžiausio leidžiamo išmetamųjų teršalų kiekio nustatymo ir apyvartinių taršos leidimų prekybos principu. ES lygmeniu nustatomas didžiausias bendras išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kurį per daugiametį laikotarpį leidžiama išmesti elektrinėms, gamykloms ir kitoms sistemoje dalyvaujančioms įmonėms. Atsižvelgiant į šį didžiausią leidžiamą išmetamųjų teršalų kiekį, įmonės gauna arba perka taršos leidimus, kuriais savo ruožtu gali prekiauti.

2013–2020 m. laikotarpiu didžiausias leidžiamas elektrinėse ir kituose stacionariuose įrenginiuose sukurtų išmetamųjų teršalų kiekis kasmet sumažinamas 1,74 %. Nuo 2021 m. šis kiekis kasmet bus mažinamas 2,2 %.

Prekiaudamos taršos leidimais aukcionuose valstybės narės gauna pajamų – per 2013–2017 m. laikotarpį jos surinko 21,3 milijardo eurų. Pagal ES ATLPS direktyvą, bent 50 % tokių pajamų reikėtų skirti su klimatu susijusiems tikslams. Remiantis Komisijos duomenimis, tokiems tikslams panaudojama apie 80 % ATLPS pajamų.

35. Šie siūlomi nauji nuosavi ištekliai apskaičiuojami taikant 20 % pareikalavimo tarifą⁽⁴²⁾ pajamoms, gautoms aukcione parduodant apyvartinius taršos leidimus, kurie įvertinami galutine aukciono kaina, ir kuriuos galima platinti visose valstybėse narėse remiantis 2005–2007 m. išmetamųjų teršalų kiekiu⁽⁴³⁾. Aukciono kaina ir aukcionuose parduodamas leidimų kiekis kiekvieną dieną skelbiami atitinkamose platformose.

⁽³⁷⁾ Pasiūlymo dėl Tarybos reglamento 13 straipsnio 4 dalis (COM(2018) 326 final).

⁽³⁸⁾ Kalbant apie ES ATLPS pagrįstus nuosavus išteklius ir TNI, trumpiausias dokumentų saugojimo laikotarpis yra treji metai.

⁽³⁹⁾ Dėl duomenų ribojimo šis skaičiavimas grindžiamas 2012 m. informacija ir jį atliekant įtraukiamos visos tarptautinės grupės (įskaitant tarptautines grupes, kurios neviršija 28 dalyje nurodomos viršutinės pajamų ribos).

⁽⁴⁰⁾ Išmetamųjų teršalų kiekiui, sukuriamam sektoriuose, kurie nedalyvauja ATLPS, taikomi valstybės narės lygmens privalomi metiniai šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio tikslai.

⁽⁴¹⁾ Esame anksčiau paskelbę ataskaitą apie ES ATLPS (Specialiąją ataskaitą Nr. 6/2015 „ES ATLPS vientisumas ir įgyvendinimas“). Netolimoje ateityje bus paskelbta daugiau leidinių šia tema.

⁽⁴²⁾ Šis vienodas tarifas nustatytas pasiūlyme dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės. Pasiūlyme dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos nurodoma, kad faktinis pareikalavimo tarifas neturėtų viršyti 30 %.

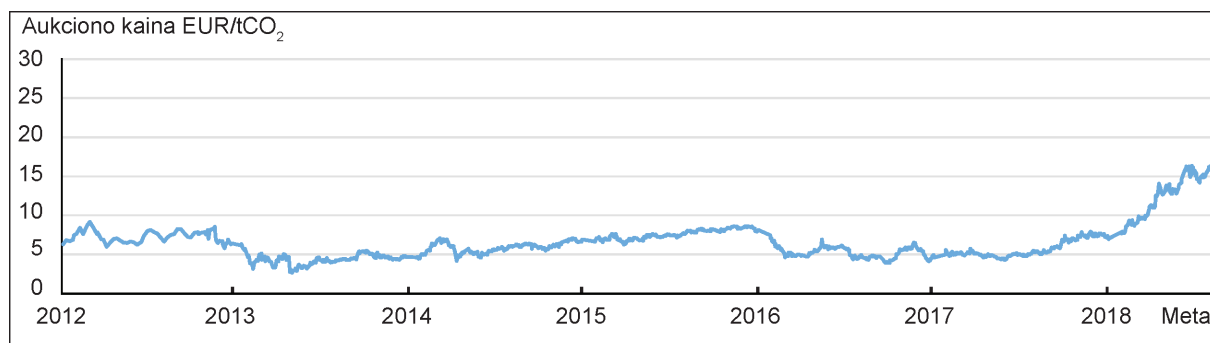
⁽⁴³⁾ Žr. 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003 10 25, p. 32) („ATLPS direktyvos“), iš dalies pakeistos 2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/410 (OL L 76, 2018 3 19, p. 3) 10 straipsnio 2 dalies a punktą.

36. ES ATLPS yra svarbi priemonė siekiant įgyvendinti ES politiką dėl klimato kaitos ir aplinkos. Vis dėlto siūlomais ES ATLPS pagrįstais ištekliais nekuriamą papildomų paskatų valstybėms narėms mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.

37. Komisija nurodo, kad 2021–2027 m. laikotarpiu ES ATLPS pagrįstais nuosavais ištekliais turėtų būti finansuojama vidutiniškai 2 % metinio ES biudžeto (ši suma turėtų sudaryti 3 milijardus eurų). Kaip nurodoma **4 diagramoje**, taršos leidimų galutinė aukciono kaina⁽⁴⁴⁾ nėra pastovi. Vis dėlto dėl kainos svyravimų neįyla pavojus biudžeto stabilumui, nes ATLPS pagrįsti nuosavi ištekliai sudaro tik nedidelę dalį ES pajamų.

4 diagrama

Taršos leidimų aukciono kainos 2012 m. sausio mėn. – 2018 m. rugsėjo mėn.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai; remtasi aukciono platformos svetainėje (www.exx.com) viešai skelbiama informacija.

Plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai

38. ES plastiko pakuotės sudaro apie 60 % plastiko atliekų po vartojimo. Komisija pasiūlė nustatyti tikslą, kad ES iki 2025 m. būtų perdirbama bent 50 % visų plastiko atliekų, o iki 2030 m. – daugiau kaip pusė tokių atliekų. Ji taip pat nustatė uždavinį, kad iki 2030 m. visos ES rinkai tiekiamos plastiko pakuotės būtų tinkamos pakartotinai naudoti arba lengvai perdirbamos⁽⁴⁵⁾.

39. Kiekvienos valstybės narės įnašas į ES biudžetą nuo šių siūlomų nuosavų išteklių bus tiesiogiai proporcingas joje sukuriamam neperdirbamų plastiko pakuočių atliekų kiekiui. Įnašas bus apskaičiuojamas šiam kiekiui taikant 0,80 euro už kilogramą⁽⁴⁶⁾ pareikalavimo tarifą.

40. **2 langelyje** paaiškinami duomenų, kuriuos Komisija naudoja plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstiems nuosaviems ištekliams apskaičiuoti, šaltinis ir kokybė.

⁽⁴⁴⁾ ATLPS direktyvos pakeitimais sukurti mechanizmai siekiant, kad aukciono kainos būtų stabilesnės. Vis dėlto šios kainos priklauso nuo aukciono rezultatų.

⁽⁴⁵⁾ 2018 m. sausio 18 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir nacionaliniams parlamentams „Europinė plastikų žiedinėje ekonomikoje strategija“ (COM(2018) 28 *final*) ir 2018 m. sausio 16 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl žiedinės ekonomikos stebėsenos sistemos (COM(2018) 29 *final*).

⁽⁴⁶⁾ Šis vienodas tarifas nustatytas pasiūlyme dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės. Pasiūlyme dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos nurodoma, kad faktinis pareikalavimo tarifas neturėtų viršyti 1,00 euro už kilogramą.

2 langelis. Duomenų apie plastiko pakuočių atliekas šaltinis ir kokybė

Apie pakuočių gamybos ir perdirbimo duomenis Komisijai (Eurostatui) jau pranešama pagal 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų 12 straipsnį⁽⁴⁷⁾.

Komisija siūlo, kad kai kurios valstybės turėtų teikti geresnius duomenis apie perdirbamas plastiko pakuotes. Ji tikisi, kad šį tikslą bus galima pasiekti pasitelkus naują teisės aktą, kuriuo būtų nustatomos griežtos ir suderintos apskaičiavimo taisyklės. Šis teisės aktas buvo priimtas 2018 m. gegužės mėn.⁽⁴⁸⁾ ir juo buvo iš dalies pakeista minėta direktyva. Šiuos direktyvos pakeitimus, kuriais nustatomi griežti ir suderinti apskaičiavimai, iki 2020 m. liepos mėn. būtina perkelti į nacionalinius teisės aktus.

41. Atkreipiame dėmesį į tai, kad dėl statistinių duomenų konfidencialumo priežasčių⁽⁴⁹⁾ negalime sukurti visapusiškos audito sekos, kuria dokumentais būtų fiksuojamas statistinių duomenų, naudojamų kaip pagrindas šiems nuosaviems ištekliams apskaičiuoti, rinkimas. Numatoma, kad Komisijos atliekamam šio pajamų šaltinio tikrinimui bus taikomas daugiamečių kontrolės procesas, koks taikomas BNP pagrįstiems nuosaviems ištekliams (žr. 18 dalį).

42. Plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstais nuosavais ištekliais siekiama teikti paskatas valstybėms narėms mažinti plastiko pakuočių atliekų kiekį. Ilguoju laikotarpiu dėl tokių elgsenos pokyčių sumažės apskaičiavimo bazė. Atkreipiame dėmesį tai, kad, kaip ir BKPMB pagrįstų nuosavų išteklių atveju, laiko apribojimo laikotarpis nėra suderintas su laiko apribojimo laikotarpiu, taikomu PVM ir BNP pagrįstiems nuosaviems ištekliams (žr. 31 ir 32 dalis ir **I priedą**).

43. Komisija prognozuoja, kad 2021–2027 m. laikotarpiu plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstais nuosavais ištekliais turėtų būti finansuojama vidutiniškai 4 % metinio ES biudžeto (ši suma turėtų sudaryti 7 milijardus eurų). Šiomis prognozėmis daroma prielaida, kad visos valstybės narės laikysis direktyvose nustatytų perdirbimo tikslų. Vis dėlto jomis neatsižvelgiama į anksčiau nurodytus galimus elgsenos pokyčius.

Laipsniškas korekcijų panaikinimas

44. 1984 m. birželio mėn. Fontenblo Europos aukščiausiojo lygio susitikime padaryta išvada, kad valstybės narės, kurioms tenka pernelyg sunki, palyginti su jų santykinę gerove, biudžeto našta, turi teisę pasinaudoti korekcija. Nuo tada nuosavų išteklių sistemoje pradėta taikyti korekcijos mechanizmus, kurie yra palankūs daugeliui valstybių narių. Dėl to ES biudžeto finansavimas tapo pernelyg sudėtingas ir mažiau skaidrus. Ankstesnėse nuomonėse⁽⁵⁰⁾ esame pabrėžę, kad tokią padėtį vertiname kritiškai.

45. Dabartiniai korekcijų mechanizmai yra šie: Jungtinei Karalystei taikoma korekcija⁽⁵¹⁾, „Jungtinei Karalystei taikomos korekcijos korekcija“, taikoma Vokietijai, Nyderlandams, Austrijai ir Švedijai, BNP pagrįstais ištekliais grindžiamų įnašų sumažinimas fiksuotąją suma, taikomas Danijai, Nyderlandams, Austrijai ir Švedijai, ir sumažinti PVM pagrįstų nuosavų išteklių pareikalavimo tarifai, taikomi Vokietijai, Nyderlandams ir Švedijai.

46. Vienas iš Komisijos siūlomų pakeitimų, kurie būtų atlikti įgyvendinant jos ES finansavimo sistemos reformą – 2021–2025 m. laipsniškai panaikinti šias korekcijas (išskyrus Jungtinei Karalystei taikomą korekciją, bet panaikinant „Jungtinei Karalystei taikomos korekcijos korekcijas“). Orientacinės visų korekcijų, taikomų atitinkamoms penkioms valstybėms narėms⁽⁵²⁾, sumos bus grindžiamos jų apskaičiavimu 2020 m. pagal dabartinę sistemą (prognozuojama, kad šios sumos kartu sieks 5,8 milijardo eurų). Visos korekcijos bus pakeistos fiksuotosiomis sumomis ir bus laipsniškai mažinamos vienodais etapais (17 % per metus).

⁽⁴⁷⁾ OL L 365, 1994 12 31, p. 10.

⁽⁴⁸⁾ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/852, kuria iš dalies keičiama Direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų (OL L 150, 2018 6 14, p. 141).

⁽⁴⁹⁾ Statistinių duomenų konfidencialumas – „tai su atskirais statistiniais vienetais susijusių konfidencialių duomenų, gaunamų tiesiogiai statistikos tikslams arba netiesiogiai iš administracinių ar kitų šaltinių, apsauga; tai reiškia, kad gautus duomenis draudžiama naudoti ne statistikos tikslams arba neteisėtai juos atskleisti“. Žr. 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos, panaikinancio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1101/2008 dėl konfidencialių statistinių duomenų perdavimo Europos Bendrijų statistikos tarnybai, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ir Tarybos sprendimą 89/382/EEB, Euratomas, įsteigiantį Europos Bendrijų statistikos programų komitetą 21 straipsnio 1 dalies e punktą (OL L 87, 2009 3 31, p. 164).

⁽⁵⁰⁾ Nuomonė Nr. 2/2012 ir Nr. 2/2006 pareiškėme susirūpinimą dėl dabartinės (ir būsimos) nuosavų išteklių sistemų, pagal kurias finansuojamas ES biudžetas, sudėtingumo ir nepakankamo skaidrumo.

⁽⁵¹⁾ Pagal pasiūlymą Jungtinei Karalystei taikoma korekcija galios tol, kol Jungtinė Karalystė mokės įnašus į ES biudžetą (t. y. iki 2020 m.).

⁽⁵²⁾ Danijai, Vokietijai, Nyderlandams, Austrijai ir Švedijai.

47. Remiantis Komisijos duomenimis, neatidėliojant panaikinus korekcijas (panaikinimui įsigaliojant nuo 2021 m.) staiga padidėtų valstybių narių, kurios anksčiau naudojos tokiais korekcijomis, įnašai. Manome, kad šis laipsniškas korekcijų panaikinimas yra žingsnis skaidresnės ir mažiau sudėtingos sistemos, palyginti su dabartine sistema, link (žr. 44 ir 45 dalis). Remiantis Komisijos pasiūlymu, korekcijos bus nebetaikomos nuo 2026 m.

Nuosavų išteklių viršutinių ribų didinimas

48. Dabartinės nuosavų išteklių viršutinės ribos metiniams mokėjimų asignavimams padengti sudaro 1,20 % visų valstybių narių BNPj sumos, o išpareigojimų asignavimų viršutinės ribos sudaro 1,26 %. Atsižvelgdama į Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES ir Europos plėtros fondo (EFP) įtraukimo į ES biudžetą poveikį, taip pat į būtinybę įvykdyti finansinius išpareigojimus, susijusius su paskolomis ar finansinėmis priemonėmis, garantuojamomis iš ES biudžeto, Komisija pasiūlė šias 27 valstybių narių BNPj taikomas viršutines ribas padidinti atitinkamai 1,29 ir 1,35 %.

TREČIA DALIS. IŠVADOS IR SIŪLOMI PAKEITIMAI

49. Komisija pasiūlė atlikti šiuos pakeitimus, dėl kurių būsimoji ES finansavimo sistema skirsis nuo dabartinės sistemos: 13 procentinių punktų sumažinti BNPj pagrįstus nuosavus išteklius, sukurti naujų nuosavų išteklių krepšelį (BKPMB, ES ATLPS ir plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių), kuris sudarytų iki 12 % ES pajamų, šiek tiek padidinti supaprastintus PVM pagrįstus nuosavus išteklius ir užtikrinti, kad kiti šaltiniai (TNI ir kitas pajamas) išliktų iš esmės tokio paties lygio. Ji taip pat pasiūlė laipsniškai panaikinti dabartinės korekcijas, kuriomis naudojasi tam tikros valstybės narės, ir padidinti nuosavų išteklių viršutines ribas.

50. Diskusijoms skirtame dokumente, atsižvelgiant į Aukšto lygio darbo grupės nuosavų išteklių klausimais pateiktas rekomendacijas dėl finansų ateities, nustatyti pagrindiniai šios reformos principai. Pasiūlyme atsižvelgta į daugelį rekomendacijų, bet ne į jas visas. Be to, šia reforma pašalinami tik kai kurie trūkumai, kuriuos nustatėme savo anksčiau atliktame darbe esamos nuosavų išteklių sistemos klausimais. Mūsų nuomone, siūloma ES finansavimo sistema ir toliau yra sudėtinga.

51. Atkreipėme dėmesį į tai, kad rengiant šį pasiūlymą nebuvo atliktas išsamus, dokumentuose fiksuotas ir paskelbtas poveikio vertinimas.

52. Mūsų atliktoje reformuotos sistemos apžvalgoje nustatytos šios pagrindinės problemos:

- siūlomuose supaprastintuose PVM pagrįstuose nuosavuose ištekliuose esama prielaidų dėl standartiniu tarifu apmokestinamų sandorių, kurios neatitinka kai kurių Komisijos apibūdintų apskaičiavimo etapų (žr. 22 dalį),
- kadangi BKPMB pagrįstų nuosavų išteklių taikymui taikoma direktyva dėl šio mokesčio, kurią priima Taryba ir kuri perkeliama į valstybių narių nacionalinę teisę, ji bus laipsniškai įgyvendinta praėjus mažiausiai keleriems metams nuo naujos DFP vykdymo pradžios (žr. 26, 27 ir 33 dalis),
- ES ATLPS yra svarbi priemonė siekiant įgyvendinti ES politiką dėl klimato kaitos ir aplinkos. Vis dėlto siūlomais ATLPS pagrįstais ištekliais nekuriami papildomų paskatų valstybėms narėms mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Be to, dėl apyvartinių taršos leidimų aukciono kainų svyravimų šie ištekliai nėra stabilūs (žr. 36 ir 37 dalis),
- plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstais nuosavais ištekliais valstybėms narėms teikiamos paskatos didinti plastiko perdirbimo apimtį. Vis dėlto reikia gerinti šiam nuosavam ištekliai apskaičiuoti naudojamų duomenų kokybę (žr. 40 ir 42 dalis),
- laipsniškas korekcijų panaikinimas yra žingsnis skaidresnės ir mažiau sudėtingos sistemos link. Remiantis Komisijos pasiūlymu, korekcijos bus nebetaikomos nuo 2026 m., ir
- kalbant apie siūlomus naujus nuosavus išteklius, gali būti ribojami mūsų audito įgaliojimai BKPMB ir plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų išteklių klausimais. Yra pavojaus, kad dėl to kils poveikis galimybei vykdyti auditą, o kartu – ir atskaitomybei.

Rekomendacijos dėl siūlomos nuosavų išteklių reformos tobulinimo

53. Rekomenduojame, kad teisėkūros institucijos prašytų Komisijos kuo greičiau įgyvendinti šias rekomendacijas.

1 rekomendacija. Peržiūrėti savo pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų

Komisija turėtų peržiūrėti savo pasiūlymus dėl naujų nuosavų išteklių:

- a) BKPMB pagrįstų išteklių klausimu Komisija turėtų atidžiai įvertinti tai, ar tikėtina, kad per kitą DFP šie ištekliai bus pradėti naudoti ir tai, koks galėtų būti vėlavimo pradėti juos naudoti poveikis;
- b) ES ATLPs pagrįstų išteklių klausimu Komisija savo pasiūlyme turėtų patikslinti, kad šiais ištekliais nekuriamą papildomų paskatų valstybėms narėms mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Taip pat ji turėtų atlikti kintamumo, susijusio su šiuo pajamų šaltiniu, poveikio analizę;
- c) plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių klausimu Komisija turėtų išanalizuoti tai, kaip keičiantis namų ūkių ir ekonominės veiklos vykdytojų elgsenai galėtų sumažėti sumos, kurias tikimasi surinkti iš šių išteklių.

2 rekomendacija. Iš naujo apsvarstyti pasiūlymą dėl supaprastintų PVM pagrįstų nuosavų išteklių

Komisija turėtų iš naujo apsvarstyti savo pasiūlymą dėl supaprastintų PVM pagrįstų nuosavų išteklių. Jeigu Komisija nuspręstų išsaugoti šį pajamų šaltinį, ji galėtų imtis šių veiksmų:

- patikslinti, kad dėl siūlomų supaprastinimų PVM įnašai nėra apskaičiuojami remiantis standartinio tarifo mokesčių bazėmis
- arba sukurti naują pajamų šaltinį, kuris būtų grindžiamas tik PVM pajamomis.

54. **I priede** nurodomi daliniai pakeitimai ir pastabos dėl pirmoje ir antroje dalyje aptariamo Komisijos pasiūlymo.

Šią nuomonę Audito Rūmai priėmė Liuksemburge 2018 m. spalio 9 d. įvykusiame Audito Rūmų posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas

Klaus-Heiner LEHNE

I PRIEDAS

AUDITO RŪMŲ SIŪLOMI PASIŪLYMŲ DALINIAI PAKEITIMAI

Pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos (COM(2018) 325 *final*)

Nuoroda	Audito Rūmų pasiūlymas / siūlomas pakeitimas	Pastabos
Įvadas	atsižvelgdama į Europos Audito Rūmų nuomonę,	Kadangi Parlamentas prašė Europos Audito Rūmų pateikti nuomonę, būtina įterpti šią nuorodą.
2 straipsnio 1 dalies b punktas	Išbraukti „surinktų iš standartiniu tarifu apmokestinamų tiekimo operacijų“ ir ap-svarstyti pasiūlymą, nurodytą 2 rekomen-dacijoje .	Komisijos siūlomu metodu neatskiriamos standartiniu tarifu apmokestinamos tieki-mo operacijos (žr. 22 dalį).

Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento dėl bendra konsoliduotąja pelno mokesčio baze, Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema ir neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti (COM(2018) 326 *final*)

Nuoroda	Audito Rūmų pasiūlymas / siūlomas pakeitimas	Pastabos
2 straipsnio 1 dalis ir 13 straips-nio 4 dalis	„Šeštųjų metų“ pakeisti „ketvirtųjų metų“.	Šešeri metai galėtų būti pernelyg ilgas laikotarpis, per kurį duomenys būtų atviri. Dėl to Komisijai ir valstybėms narėms kyla netikrumo dėl biudžeto (žr. 31, 32 ir 42 dalis). Šį pakeitimą siūlome tam, kad būtų galima suderinti du naujus nuosavus išteklius (BKPMB ir plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstus nuosavus išteklius) su BNPj ir PVM pagrįstais nuosavais ištekliais.
4 straipsnis	—	Siekiant aiškumo ši nuostata turėtų būti įtraukta į dalinį Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 pakeitimą (žr. 11 ir 12 da-lis).

Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 dėl galutinių vienodų nuosavų lėšų, kaupiamų iš pridėtinės vertės mokesčio, surinkimo priemonių (COM(2018) 328 final)

Nuoroda	Audito Rūmų pasiūlymas / siūlomas pakeitimas	Pastabos
1, 2 ir 3 konstatuojamosios dalys; 1 straipsnio 2, 4, 6 ir 7 dalys	Išbraukti „standartinio tarifo“ ir apsvarstyti pasiūlymą, nurodytą 2 rekomendacijoje .	Komisijos siūlomu metodu neatskiriamos standartiniu tarifu apmokestinamos tiekimo operacijos (žr. 22 dalį).

II PRIEDAS

SIŪLOMŲ NAUJŲ PVM PAGRĮSTŲ NUOSAVŲ IŠTEKLIŲ APSKAIČIAVIMO METODAS

Dabartinė sistema.

Valstybių narių PVM pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimas grindžiamas nacionaline suderinta PVM baze. Apskaičiavimas šia baze grindžiamas tam, kad valstybių narių sprendimais dėl PVM tarifų derinio (neviršijant PVM direktyva nustatytų ribų) nebūtų daromas poveikis jų mokėtiniams įnašams. Šio sudėtingo metodo atskaitos taškas – kiekvienos valstybės narės surinkto PVM suma (PVM pajamos) ir, atlikus visas būtinas korekcijas ir pritaikius kompensacijas, ši suma padalijama iš svertinio vidutinio tarifo (SVT). SVT apskaičiuojamas visose valstybėse narėse atlikus sudėtingą statistinę prekių ir paslaugų tiekimo ir taikytų PVM tarifų analizę. Tada apskaičiuota nominaliai suderinta PVM bazė padauginama iš fiksuoto pareikalavimo tarifo, siekiant nustatyti kiekvienos valstybės narės įnašą.

Minėtas apskaičiavimas išreikštas šia kiekvienai valstybei narei taikoma formule:

$$\text{PVM pagrįsti nuosavi ištekliai} = \frac{\text{Visos PVM pajamos (koreguotos)}}{\text{SVT}} \times \text{pareikalavimo tarifas}$$

Siūloma naujoji sistema.

Kadangi sudėtinga apskaičiuoti SVT, Komisija siūlo panaikinti minėtus etapus siekiant taikyti supaprastintą metodą. Komisijos siūloma naujoji sistema grindžiama standartiniu tarifu apmokestinamais sandoriais – tai reiškia, kad neįtraukiamos prekės ir paslaugos, kurioms taikomi kiti apmokestinimo tarifai.

Komisija, atlikusi 2011–2015 m. laikotarpio duomenų analizę, nustatė, kad standartiniu tarifu apmokestinamas prekių ir paslaugų tiekimas sudarė maždaug 74 % sandorių. Ši dalis siekė nuo 46 % iki 99 %, priklausomai nuo valstybės narės. Komisija padarė išvadą, kad bendra ES standartiniu tarifu apmokestinamų tiekiamų prekių arba paslaugų dalis sudarė 45 %.

Pagal Komisijos siūlomą apskaičiavimą, pirmiausiai reikia pritaikyti šį 45 % tarifą kiekvienos valstybės narės bendroms PVM pajamoms, kadangi nėra duomenų apie tiekimo pasiskirstymą pagal apmokestinimo tarifą. Komisija daro prielaidą, kad dėl šio dauginimo padidės valstybių narių **standartiniu tarifu apmokestinamos pajamos**. Mūsų nuomone, šis metodas nėra patikimas. Į dauginimą naudojant 45 % tarifą įtraukiamos pajamos, surinktos iš kitų PVM tarifų. Gautame rezultate tik atsispindi 45 % visų pajamų (45 % standartiniu tarifu apmokestinamų tiekiamų prekių arba paslaugų ir 45 % nestandartiniu tarifu apmokestinamų tiekiamų prekių arba paslaugų). Šis rezultatas nėra standartiniu tarifu apmokestinamos pajamos.

Kitas etapas – kiekvienos valstybės narės standartiniu tarifu apmokestinamas pajamas padalyti iš jos PVM tarifo. Remiantis Komisijos duomenimis, taip padidėja **standartinio tarifo mokesčių bazė**. Todėl apskaičiuotą standartinio tarifo mokesčių bazę sudaro pajamų, gautų taikant skirtingus tarifus, bet padalintų iš vienodo standartinio tarifo, derinys, todėl ji neturi didelės praktinės reikšmės.

Galiausiai Komisija siūlo standartinio tarifo mokesčių bazei taikyti pareikalavimo tarifą (jis turėtų sudaryti nuo 1 %, bet neviršyti 2 %).

Šiuos etapus galima apibendrinti šia formule:

$$\text{PVM pagrįsti nuosavi ištekliai} = \frac{45 \% \times \text{visos PVM pajamos}}{\text{Standartinis PVM tarifas}} \times \text{pareikalavimo tarifas}$$

Šią formulę galima perrašyti žvelgiant iš išimtinai matematinės perspektyvos:

$$\text{PVM pagrįsti nuosavi ištekliai} = \frac{\text{Visos PVM pajamos}}{\text{Standartinis PVM tarifas}} \times 45 \% \times \text{pareikalavimo tarifas}$$

Vadinasi, galime gauti tą patį rezultatą PVM pajamas paprasčiausiai padaliję iš standartinio tarifo ir pritaikę 0,45 % pareikalavimo tarifą (1 % nuo 45 %).

Todėl darome išvadą, kad apskaičiavimo procese Komisija sudėtingą SVT pakeitė aiškiu standartiniu tarifu. Vis dėlto Komisijos naudojamos prielaidos supaprastinto PVM įnašams apskaičiuoti neatitinka kai kurių pasiūlyme apibūdinamų skaičiavimo etapų.
